

smart grids & e-mobility

lesmodule 4

overzicht

- 1 Beveiligingen: algemeenheden
- 2 Elementen van beveiligingsinstallaties
- 3 Beveiligingsrelais
- 4 Lijnbeveiligingen
  - Overstroomrelais
  - Tijdvertraagde overstroomrelais
  - Tijdvertraagde richtingsgevoelige overstroomrelais
  - Afstandsrelais
  - Beveiligingen met televerbinding
- 5 Automatische herinschakeling
- 6 Beveiliging van transformatoren
- 7 opdracht 3: luchtleidingen

overzicht

- 1 Beveiligingen: algemeenheden
- 2 Elementen van beveiligingsinstallaties
- 3 Beveiligingsrelais
- 4 Lijnbeveiligingen
  - Overstroomrelais
  - Tijdvertraagde overstroomrelais
  - Tijdvertraagde richtingsgevoelige overstroomrelais
  - Afstandsrelais
  - Beveiligingen met televerbinding
- 5 Automatische herinschakeling
- 6 Beveiliging van transformatoren
- 7 opdracht 3: luchtleidingen

Beveiligingen: gemeenheden

Doel van beveiligingen

Beveiligingen dienen om de nadelige gevolgen van het optreden van een fout zo gering mogelijk te houden.

<https://www.youtube.com/watch?v=D8EQPx-ptKk>

Beveiligingen: algemeenheden

De belangrijkste vereisten van de beveiligingen om dit doel te bereiken zijn:

- 1 **bedrijfszekerheid**
→ we willen kunnen vertrouwen op de beveiligingen (testprogramma!)
- 2 **selectiviteit**
→ enkel het door een fout getroffen deel van het net wordt afgeschakeld
- 3 **snelheid**
→ gevolgen minder erg als de fout snel afgeschakeld wordt
- 4 **onafhankelijkheid van de bedrijfstoestand**
→ verschillende vermogenstromen en veranderende netstructuur
- 5 **gevoeligheid**
→ ook de kleinste kortsluitstroom moet gedetecteerd worden
- 6 **mogelijkheid tot reserve-beveiliging**
→ bij falen van een beveiliging realiseert een ander toestel de uitschakeling

overzicht

- 1 Beveiligingen: algemeenheden
- 2 Elementen van beveiligingsinstallaties
- 3 Beveiligingsrelais
- 4 Lijnbeveiligingen
  - Overstroomrelais
  - Tijdvertraagde overstroomrelais
  - Tijdvertraagde richtingsgevoelige overstroomrelais
  - Afstandsrelais
  - Beveiligingen met televerbinding
- 5 Automatische herinschakeling
- 6 Beveiliging van transformatoren
- 7 opdracht 3: luchtleidingen

Elementen van beveiligingsinstallaties

- 1 detectie van fouten en geven van uitschakelbevel gebeurt door de **beveiligingsrelais**

→ hier ligt de moeilijkheid!

Treedt er een fout op? Welke vermogenschakelaars moeten bediend worden?

→ op basis van metingen van stroom en spanning

- 2 de vermogenschakelaars of lastscheiders verzorgen de uitschakeling zelf

Elementen van beveiligingsinstallaties

Meetzijde van de beveiligingsrelais

- spanningen en stromen worden aangebracht via *spannings- en stroomtransfo's*
→ amplitude van de gemeten grootte verlagen, maar met:
  - een zo goed mogelijke evenredigheid
  - een zo klein mogelijke fase-afwijking

Voeding van de beveiligingsrelais

- voeding van de beveiligingsinstallatie moet uitermate betrouwbaar zijn!
  - gebruik van batterijen
  - beveiligingen die elkaars reserve zijn niet aansluiten op dezelfde voeding

overzicht

- 1 Beveiligingen: algemeenheden
- 2 Elementen van beveiligingsinstallaties
- 3 Beveiligingsrelais**
- 4 Lijnbeveiligingen
  - Overstroomrelais
  - Tijdvertraagde overstroomrelais
  - Tijdvertraagde richtingsgevoelige overstroomrelais
  - Afstandsrelais
  - Beveiligingen met televerbinding
- 5 Automatische herinschakeling
- 6 Beveiliging van transformatoren
- 7 opdracht 3: luchtleidingen

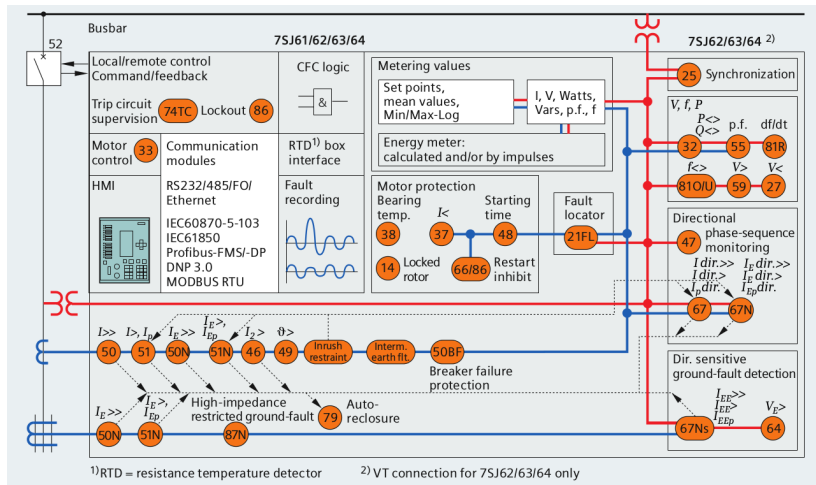
Indeling van beveiligingsrelais

- verbinding van het relais met het net
  - *primair relais*: netstroom loopt rechtstreeks door relais
  - *secundair relais*: aansluiting via spannings- en/of stroomtransformatoren
- verbinding van het relais met de schakelaar
  - *direct relais*: stroom geleverd door relais zelf doorloopt uitschakelspoel van de schakelaar
  - *indirect relais*: relais sluit contacten, hulprelais levert stroom voor uitschakelspoel

Indeling van beveiligingsrelais

- werkingsprincipe van het relais
  - elektromechanisch relais (verouderd)
  - analoge (elektronische) relais (verouderd)
  - digitale of numerieke relais
- meetprincipe van het relais
  - overstroomrelais: stromen ingelezen op één plaats
  - afstandsrelais: stromen én spanningen ingelezen zodat de afstand tot de fout kan geschat worden
  - differentieelrelais: meetwaarden op verschillende plaatsen en deze onderling vergelijken

voorbeeld functionaliteiten van een digitaal relais

overzicht

- 1 Beveiligingen: algemeenheden
- 2 Elementen van beveiligingsinstallaties
- 3 Beveiligingsrelais
- 4 Lijnbeveiligingen**
  - Overstroomrelais
  - Tijdvertraagde overstroomrelais
  - Tijdvertraagde richtingsgevoelige overstroomrelais
  - Afstandsrelais
  - Beveiligingen met televerbinding
- 5 Automatische herinschakeling
- 6 Beveiliging van transformatoren
- 7 opdracht 3: luchtleidingen

Lijnbeveiligingen

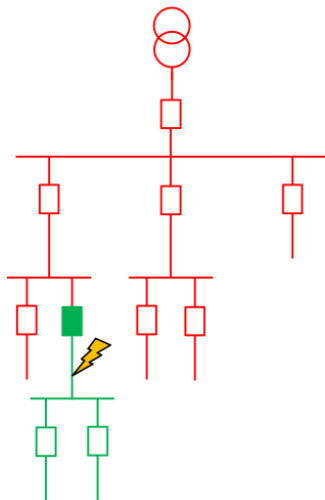
Lijn

Lijnen zijn de netelementen die als verbinding dienen tussen geografisch gescheiden netelementen. Er zijn twee types: luchtlijnen en kabels.

Lijnbeveiligingen

radiaal net gevoed vanuit één punt

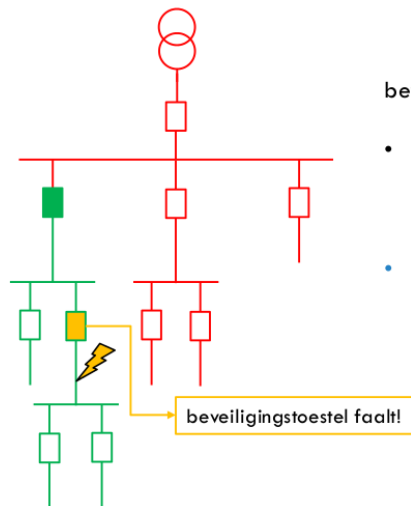

beveiligingsprincipes (algemeen):

- **selectiviteit:** enkel en alleen het door een fout getroffen deel van de installatie wordt afgeschakeld
- **redundantie:** bij falen van een beveiligingstoestel moet een ander toestel de uitschakeling realiseren

Lijnbeveiligingen

radiaal net gevoed vanuit één punt beveiligen

beveiligingsprincipes (algemeen):

- selectiviteit: enkel en alleen het door een fout getroffen deel van de installatie wordt afgeschakeld
- **redundantie**: bij falen van een beveiligingstoestel moet een ander toestel de uitschakeling realiseren

overzicht

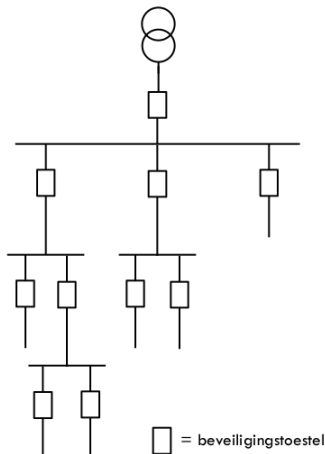
- 1 Beveiligingen: algemeenheden
- 2 Elementen van beveiligingsinstallaties
- 3 Beveiligingsrelais
- 4 Lijnbeveiligingen
  - Overstroomrelais
  - Tijdvertraagde overstroomrelais
  - Tijdvertraagde richtingsgevoelige overstroomrelais
  - Afstandsrelais
  - Beveiligingen met televerbinding
- 5 Automatische herinschakeling
- 6 Beveiliging van transformatoren
- 7 opdracht 3: luchtleidingen

Lijnbeveiligingen

Overstroomrelais

radiaal net gevoed vanuit één punt: grootte van de kortsluitstroom afhankelijk van de plaats van de kortsluiting

→ hoe dicht bij de voeding, hoe groter de kortsluitstroom

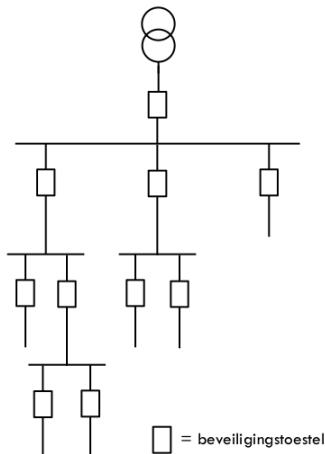

Lijnbeveiligingen

Overstroomrelais

hoe dichterbij de voeding, hoe groter de kortsluitstroom

→ selectieve beveiliging realiseren d.m.v. niet-vertraagde overstroomrelais (met verschillende instelwaarden)

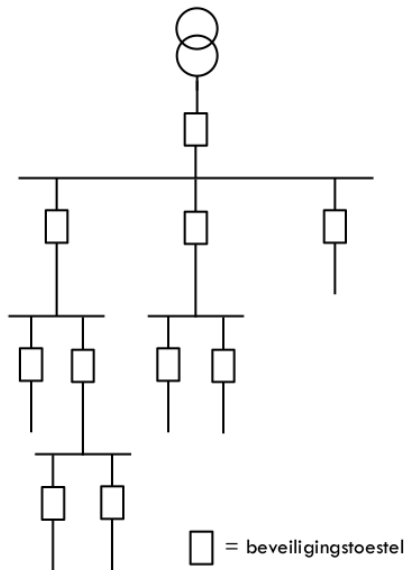

Lijnbeveiligingen

Overstroomrelais

bezwaren bij dit principe:

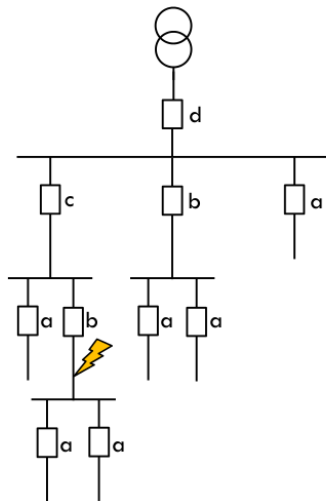
- 1 grootte van de kortsluitstroom is meestal afhankelijk van de exploitatieomstandigheden
- 2 moeilijk onderscheid te maken tussen een kortsluiting op het einde van een sectie en een kortsluiting in het begin van de volgende sectie
- 3 foutimpedantie kan de bepaling van de foutplaats vervalsen

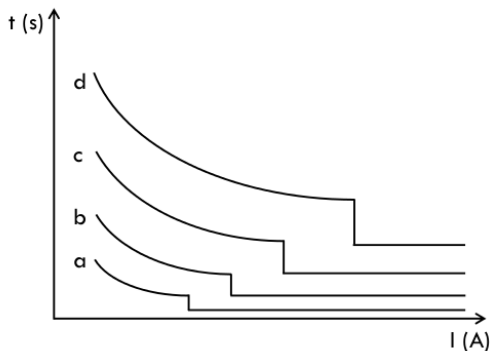
overzicht

- 1 Beveiligingen: algemeenheden
- 2 Elementen van beveiligingsinstallaties
- 3 Beveiligingsrelais
- 4 Lijnbeveiligingen
  - Overstroomrelais
  - Tijdvertraagde overstroomrelais
  - Tijdvertraagde richtingsgevoelige overstroomrelais
  - Afstandsrelais
  - Beveiligingen met televerbinding
- 5 Automatische herinschakeling
- 6 Beveiliging van transformatoren
- 7 opdracht 3: luchtleidingen

Tijdvertraagde overstroomrelais

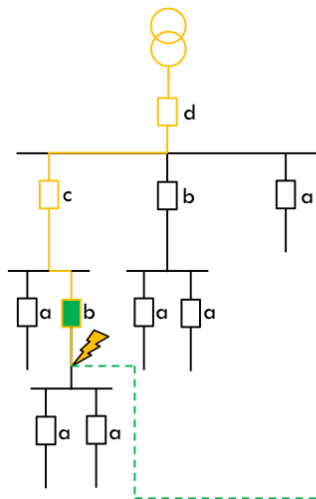

realiseren van selectiviteit én redundantie via
tijdvertraagde overstroombeveiligingen

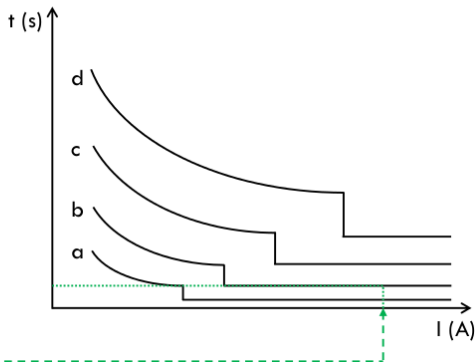

Lijnbeveiligingen

radiaal net gevoed vanuit één punt beveiligen
met tijdvertraagde overstroomrelais

realiseren van selectiviteit én redundantie via
tijdvertraagde overstroombeveiligingen

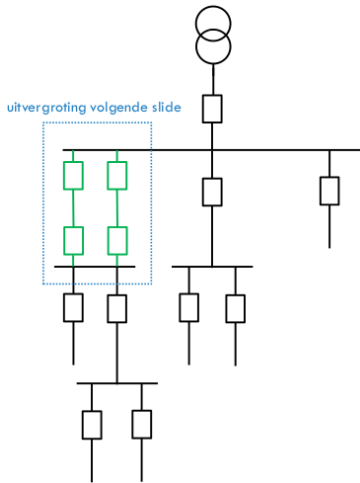
overzicht

- 1 Beveiligingen: algemeenheden
- 2 Elementen van beveiligingsinstallaties
- 3 Beveiligingsrelais
- 4 Lijnbeveiligingen
  - Overstroomrelais
  - Tijdvertraagde overstroomrelais
  - Tijdvertraagde richtingsgevoelige overstroomrelais
  - Afstandsrelais
  - Beveiligingen met televerbinding
- 5 Automatische herinschakeling
- 6 Beveiliging van transformatoren
- 7 opdracht 3: luchtleidingen

Lijnbeveiligingen

overgang naar ring met éézijdige voeding: parallelle feeders

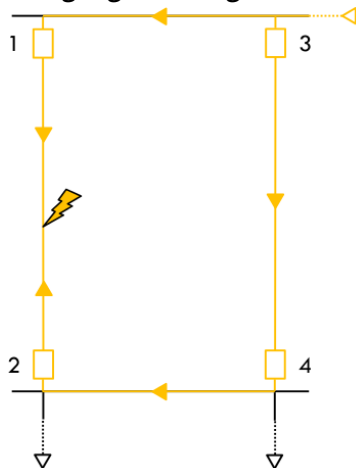

selectiviteit gewenst: elke parallelle kabel moet apart ontkoppeld kunnen worden

→ beveiligingstoestellen aan begin én einde van beide kabels

Lijnbeveiligingen

overgang naar ring met ééNZijdige voeding: parallelle feeders

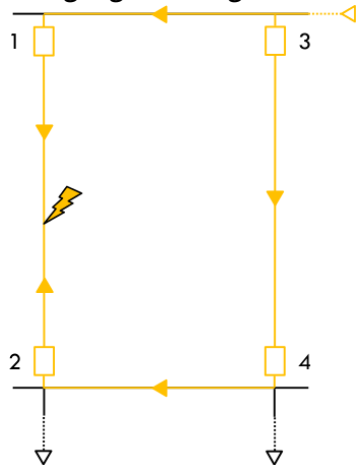
selectiviteit gewenst: elke parallelle kabel moet apart ontkoppeld kunnen worden

→ beveiligingstoestellen aan begin én einde van beide kabels

→ **bij fout in één van beide kabels vloeit er foutstroom door elk van de vier beveiligingen!**

Lijnbeveiligingen

overgang naar ring met éézijdige voeding: parallelle feeders

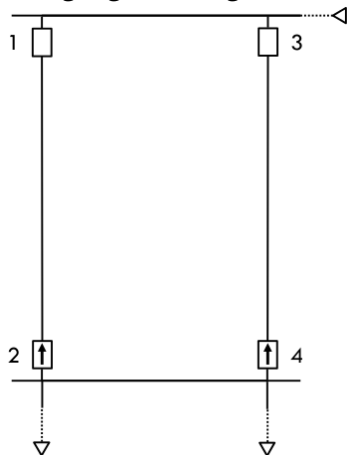
selectiviteit gewenst: elke parallelle kabel moet apart ontkoppeld kunnen worden

→ bij fout in één van beide kabels vloeit er foutstroom door elk van de vier beveiligingen

→ **selectiviteit kan niet gegarandeerd worden!**

→ onmogelijk (met zekerheid) de niet-getroffen kabel in dienst te houden.

overgang naar ring met éézijdige voeding: parallelle feeders

selectiviteit gewenst: elke parallelle kabel moet apart ontkoppeld kunnen worden

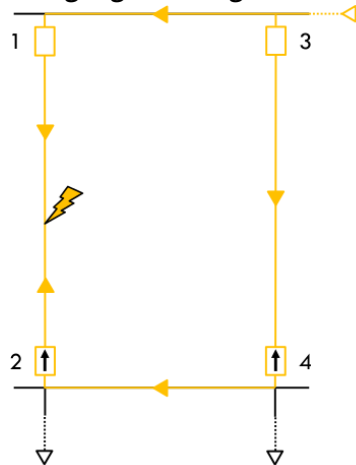
→ selectiviteit kan niet gegarandeerd worden met enkel tijdvertraagde overstroombeveiligingen

→ oplossing: beveiligingstoestellen 2 en 4 **richtingsgevoelige overstroombeveiligingen** maken

→ deze reageren enkel wanneer de vermogenstroom naar één specifieke kant gaat (aangeduid met pijlen)

Lijnbeveiligingen

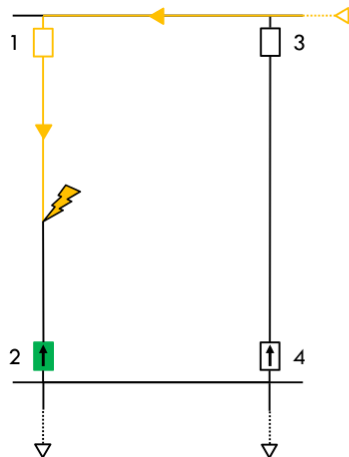
overgang naar ring met éézijdige voeding: parallelle feeders

→ oplossing: beveiligingstoestellen 2 en 4
richtingsgevoelige overstroombeveiligingen
met kleinere tijdsvertraging dan 1 en 3

Lijnbeveiligingen

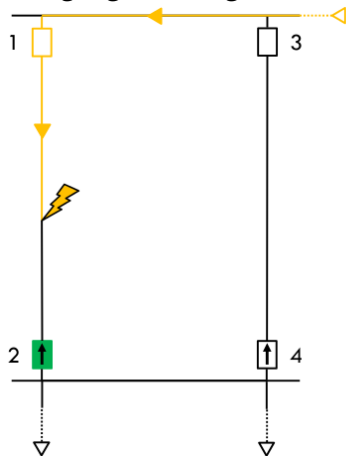
overgang naar ring met éézijdige voeding: parallelle feeders

→ oplossing: beveiligingstoestellen 2 en 4
richtingsgevoelige overstroombeveiligingen
met *kleinere tijdsvertraging* dan 1 en 3

1. toestel 2 detecteert een foutstroom in de richting waarvoor deze gevoelig is en schakelt uit

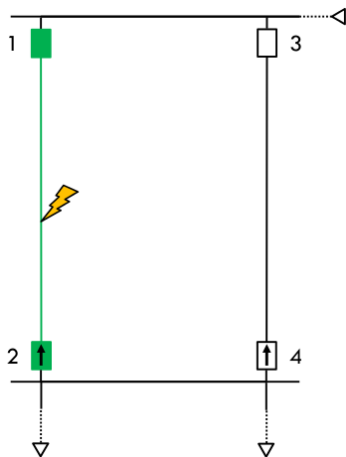
overgang naar ring met éézijdige voeding: parallelle feeders

→ oplossing: beveiligingstoestellen 2 en 4
richtingsgevoelige overstroombeveiligingen
met kleinere tijdsvertraging dan 1 en 3

1. toestel 2 detecteert een foutstroom in de richting waarvoor deze gevoelig is en schakelt uit
2. er vloeit geen foutstroom meer door toestellen 3 en 4 (dus zij onderbreken niet)

overgang naar ring met éézijdige voeding: parallelle feeders

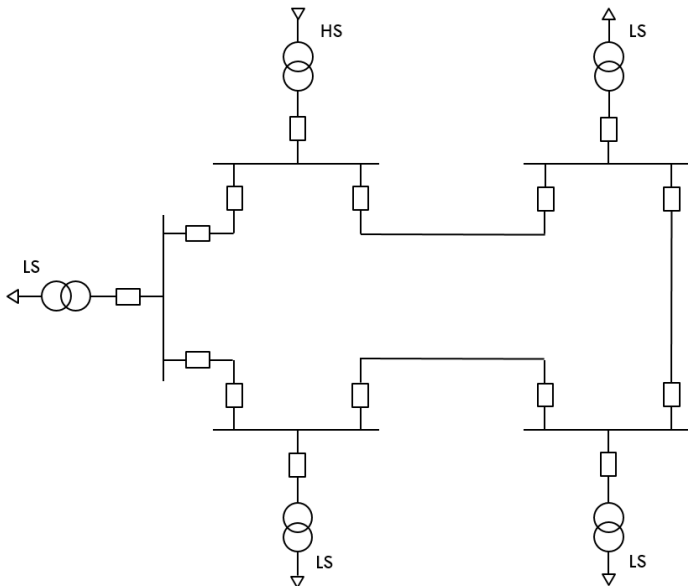
→ oplossing: beveiligingstoestellen 2 en 4
richtingsgevoelige overstroombeveiligingen
met *kleinere tijdsvertraging* dan 1 en 3

1. toestel 2 detecteert een foutstroom in de richting waarvoor deze gevoelig is en schakelt uit
2. er vloeit geen foutstroom meer door toestellen 3 en 4 (dus zij onderbreken niet)
3. toestel 1 onderbreekt de resterende foutstroom
4. de voeding van het onderliggende net is niet onderbroken geweest!

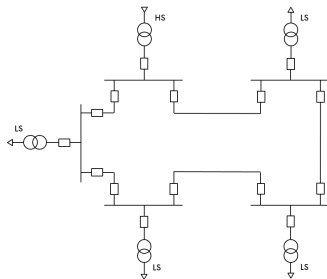

Lijnbeveiligingen

Oefening: middenspanningsring met eenzijdige voeding

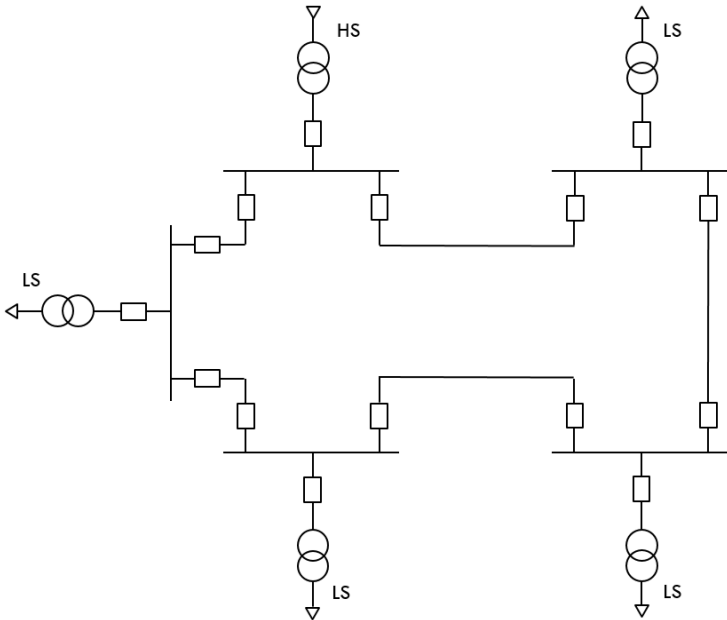
Oefening: middenspanningsring met eenzijdige voeding

Zorg ervoor dat elke fout op een lijn selectief afgeschakeld wordt!

- duid de eventuele richtingsgevoeligheid van de beveiligingstoestellen aan
- plaats tijdvertragingen bij de beveiligingstoestellen:

$$t_a < t_b < t_c < \dots$$

andere types lijnbeveiligingen

⚠ het stapelen van de tijdvertragingen kan voor onaanvaardbaar lange uitschakeltijden zorgen!

er zijn alternatieven ontwikkeld waarbij men niet (of minder lang) moet wachten:

- ① afstandsrelais
- ② beveiligingen met televerbinding
  - afstandsbeveiligingen met televerbinding
  - differentieelbeveiliging
  - communicerende richtingsrelais
  - fasevergelijkingsbeveiliging

overzicht

- 1 Beveiligingen: algemeenheden
- 2 Elementen van beveiligingsinstallaties
- 3 Beveiligingsrelais
- 4 Lijnbeveiligingen
  - Overstroomrelais
  - Tijdvertraagde overstroomrelais
  - Tijdvertraagde richtingsgevoelige overstroomrelais
  - Afstandsrelais**
  - Beveiligingen met televerbinding
- 5 Automatische herinschakeling
- 6 Beveiliging van transformatoren
- 7 opdracht 3: luchtleidingen

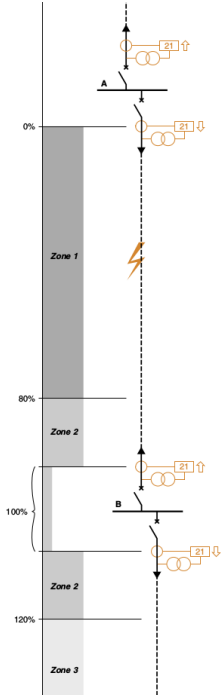
Lijnbeveiligingen

afstandsrelais

⚠️ zowel stroom- als spanningsmeting!

basisidee:

- de impedantie kan bepaald worden ($\frac{\bar{V}}{\bar{I}}$)
- de gemeten impedantie wordt vergeleken met de “normale” lijnimpedantie
- gemeten impedantie < normale lijnimpedantie
⇒ fout ligt in de te beveiligen zone
- naarmate fout dichterbij is: $V \downarrow$ en $I \uparrow$
- een afstandsrelais hoeft niet te wachten!
- redundantie voor andere lijnen via tijdsvertraging

- **zone 1:** $\leq 80\%$ van de normale lijnimpedantie
 $\Rightarrow$ onmiddellijk uitschakelen
- **zone 2:** 80% tot 120% normale lijnimpedantie
 $\Rightarrow \approx 0,2$ s wachten om zeker te zijn dat de fout niet net in de volgende zone (onder B) ligt!
- **zone 3:** backup voor als onderste afstandsrelais in B faalt
- ⚠ afstandsrelais kan richtingsgevoelig gemaakt worden

overzicht

- 1 Beveiligingen: algemeenheden
- 2 Elementen van beveiligingsinstallaties
- 3 Beveiligingsrelais
- 4 Lijnbeveiligingen
  - Overstroomrelais
  - Tijdvertraagde overstroomrelais
  - Tijdvertraagde richtingsgevoelige overstroomrelais
  - Afstandsrelais
  - Beveiligingen met televerbinding
- 5 Automatische herinschakeling
- 6 Beveiliging van transformatoren
- 7 opdracht 3: luchtleidingen

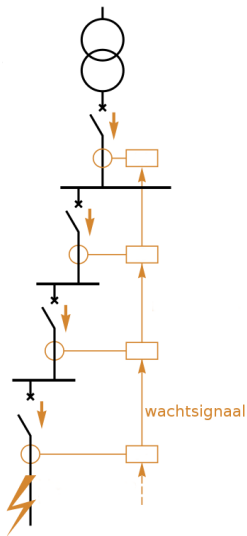
beveiligingen met televerbinding

doel van televerbindingen: informatie van beide uiteinden van de lijn kunnen combineren om selectiviteit én snelheid te kunnen verbeteren

- afstandsbeveiligingen met televerbinding
→ fout tot 100% kan sneller uitgeschakeld worden
- differentieelbeveiliging
→ fase per fase de stromen aan begin en einde van de lijn met elkaar vergelijken
- communicerende richtingsrelais
→ gebruik maken van *logische selectiviteit*

Lijnbeveiligingen

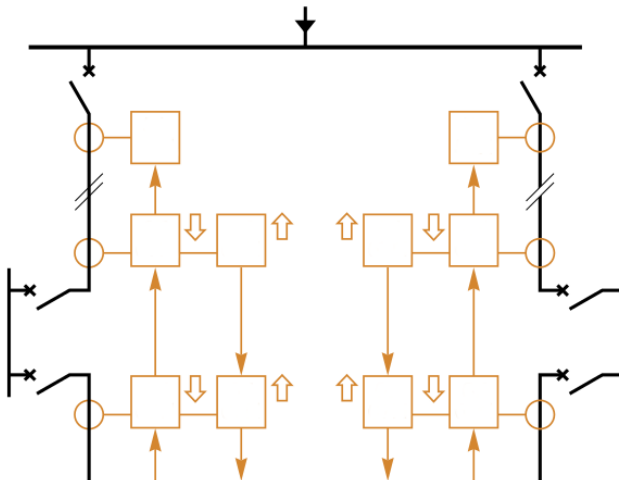
logische selectiviteit

- elke beveiliging die een foutstroom ziet stuurt een **wachtsignaal** naar de meteen stroomopwaarts gelegen beveiliging
- elke beveiliging die geen wachtsignaal ontvangt schakelt snel uit

Lijnbeveiligingen

voorbeeld: gesloten lus met communicerende richtingsrelais: veel sneller! (tijdvertraging wordt behouden als backup)

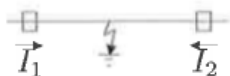
Lijnbeveiligingen

beveiligingen met televerbinding

- fasevergelijkingsbeveiliging
  - normaal bedrijf: fasehoek van de stromen aan beide uiteinden van de lijn is dezelfde
  - fout op de lijn: stromen aan beide uiteinden van de lijn zijn in tegenfase
  - fout buiten de lijn: fasehoek van de stromen aan beide uiteinden van de lijn is dezelfde

Geen fout

Fout op de lijn

Fout buiten de lijn

overzicht

- 1 Beveiligingen: algemeenheden
- 2 Elementen van beveiligingsinstallaties
- 3 Beveiligingsrelais
- 4 Lijnbeveiligingen
  - Overstroomrelais
  - Tijdvertraagde overstroomrelais
  - Tijdvertraagde richtingsgevoelige overstroomrelais
  - Afstandsrelais
  - Beveiligingen met televerbinding
- 5 Automatische herinschakeling
- 6 Beveiliging van transformatoren
- 7 opdracht 3: luchtleidingen

Automatische herinschakeling

Algemeenheden

een groot gedeelte van de storingen op het transmissienet is van voorbijgaande aard (> 90% bij luchtlijnen)

⇒ we kunnen (na automatisch uitschakelen) automatisch herinschakelen overwegen

voowaarden:

- 1 uitschakeling moet zo snel mogelijk gebeuren
(zo weinig mogelijk ionisatie van de lucht creëren)
- 2 herinschakeling mag niet te snel gebeuren
(tijd nodig voor deïonisatie)
- 3 onderbrekingstijd mag niet te lang zijn
(stabiliteit van het net bewaren + verbruikers niet spanningsloos plaatsen)

Automatische herinschakeling

Snelle enkelfasige herinschakeling

schakelaars in hoogspanningsnetten: afzonderlijke bediening van de polen mogelijk

⇒ indien enkelfasige fout:

- getroffen fase wordt gedurende $\sim 0,3$ s onderbroken
- twee niet-getroffen fasen worden niet onderbroken!

aan beide uiteinden van de lijn zelfde uitschakeltijd nodig

→ opletten bij afstandsrelais, 2 mogelijkheden:

- snelle uitschakeling voor 100% lijnlengte i.p.v. tot 80% (enkel bij enkelfasige fout, geen wijziging bij meerfasige fout)
⚠ verlies van selectiviteit mogelijk
- tele-verbinding gebruiken

Automatische herinschakeling

Snelle driedfasige herinschakeling

meerdere fasen bestrooken bij de fout $\Rightarrow$ driedfasige uitschakeling

voor automatische herinschakeling moet er gelijktijdigheid zijn aan beide uiteinden!

$\Rightarrow$ televerbinding is dus noodzakelijk

$\triangle$ gevaar op verlies van synchronisme

$\Rightarrow$ snellere herinschakeling (0,15 à 0,2s)

Automatische herinschakeling

Schakelcyclus

- 1 Bij éénfasige fout is er een éénpolige uitschakeling; bij meerfasige fout is er een driefasige uitschakeling.
- 2 De uitgeschakelde polen sluiten na een ingestelde tijd (max 0,3s).
- 3 De eerste 15 à 30 seconden na een fout is het herinschakel-automatisme geblokkeerd; elke fout die door de beveiliging in deze periode wordt geïdentificeerd als op de lijn zijnde, wordt driefasig en definitief uitgeschakeld.

overzicht

- 1 Beveiligingen: algemeenheden
- 2 Elementen van beveiligingsinstallaties
- 3 Beveiligingsrelais
- 4 Lijnbeveiligingen
  - Overstroomrelais
  - Tijdvertraagde overstroomrelais
  - Tijdvertraagde richtingsgevoelige overstroomrelais
  - Afstandsrelais
  - Beveiligingen met televerbinding
- 5 Automatische herinschakeling
- 6 Beveiliging van transformatoren
- 7 opdracht 3: luchtleidingen

Beveiliging van transformatoren

- transformator is een belangrijk en duur netelement
- vermogenschakelaars aan hoogspannings- en laagspanningszijde zijn dichtbij opgesteld
→ geen televerbinding nodig voor differentieelbeveiliging
- zeer grote transformatoren (> 15 MVA) zijn uitgerust met het volledige gamma beveiligingen
- kleinere transformatoren hebben sterk vereenvoudigde beveiligingen

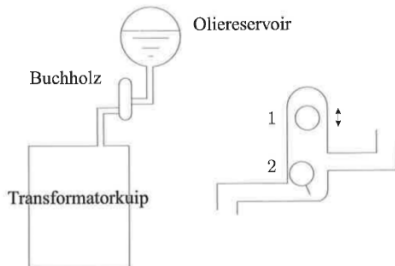
verschillende types beveiligingen:

- 1 beveiligingen tegen interne fouten
- 2 beveiligingen tegen overbelasting
- 3 reservebeveiliging tegen externe fouten

Beveiliging van transformatoren

beveiligingen tegen interne fouten

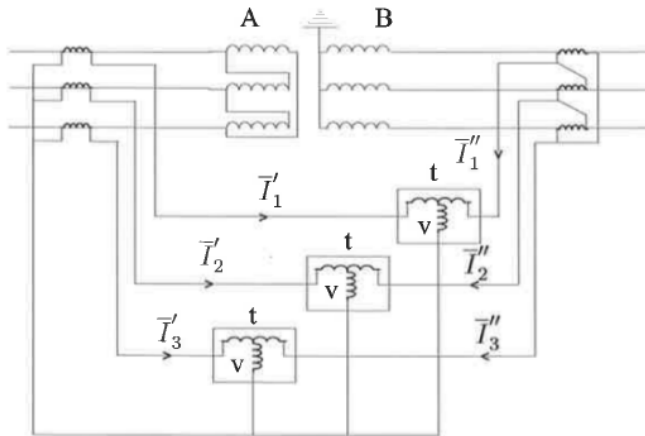
- koeling: ventilatoren, waterpompen op oliekoelers, circulatiepompen, ...worden bewaakt
- Buchholz-beveiliging: gasvorming in koelolie detecteren

- differentieelbeveiliging: kortsluiting tussen fasen, kortsluiting tussen windingen, enkelfasige aardsluitingen, isolatiefouten tussen primaire en secundaire

Beveiliging van transformatoren

beveiligingen tegen interne fouten

schematische voorstelling van een differentieelbeveiliging van een ster-driehoektransformator

Beveiliging van transformatoren

beveiligingen tegen overbelasting

- transformatoren hebben een grote thermische traagheid
- overbelastingen zijn dus gedurende beperkte tijd toelaatbaar
- maar elke overtemperatuur versnelt de de veroudering van de papierisolatie
- → overstroombeveiliging met verschillende vertragingen
- → thermisch beeldrelais

Beveiliging van transformatoren

beveiligingen tegen uitwendige fouten

- uitwendige fouten moeten normaal onderbroken worden door andere beveiligingen
- eventueel toch extra backup voorzien
- → relais dat trager reageert dan de traagste normale beveiliging voor uitwendige fouten:
  - overstroomrelais met instelstroom iets lager dan de laagst mogelijke kortsluitstroom die niet door een andere beveiliging met zekerheid wordt uitgeschakeld
  - afstandsrelais met één enkele afstandsinstelling

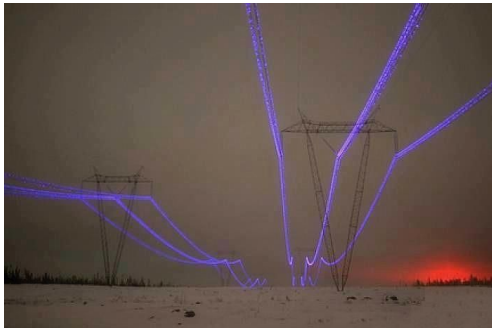
overzicht

- 1 Beveiligingen: algemeenheden
- 2 Elementen van beveiligingsinstallaties
- 3 Beveiligingsrelais
- 4 Lijnbeveiligingen
  - Overstroomrelais
  - Tijdvertraagde overstroomrelais
  - Tijdvertraagde richtingsgevoelige overstroomrelais
  - Afstandsrelais
  - Beveiligingen met televerbinding
- 5 Automatische herinschakeling
- 6 Beveiliging van transformatoren
- 7 opdracht 3: luchtleidingen

opdracht 3: luchtleidingen [1/2]

- 1 lees de tekst *Van Dommelen - hfdst 7 - Openluchtleidingen.pdf* (beschikbaar op Toledo).
- 2 Beantwoord de vragen op de volgende slide.
- 3 Dien een pdf-bestand met je antwoorden (“opdracht 3 - voornaam naam.pdf”) in via Toledo.

opdracht 3: luchtleidingen [2/2]

- 1 Waarom worden er voor secties boven 10 mm^2 enkel gevlochten geleiders gebruikt?
- 2 Welke materialen en bijhorende constructiewijzen worden gebruikt voor openluchtlijnen?
- 3 Wat is de gangbare materiaalkeuze in België?
- 4 Welke *technische* aspecten spelen mee bij het bepalen van de geleidersectie?
- 5 Welke *economische* aspecten spelen mee bij het bepalen van de geleidersectie?
- 6 Welke voordelen bieden bundelgeleiders of meerdere draadstellen ten opzichte van één enkele geleider (met een equivalente sectie)?
- 7 Wat is het corona-effect?
- 8 Waarom is het corona-effect ongewenst?
- 9 Hoe kan het corona-effect, bij een bepaalde spanning, vermeden worden?
- 10 Welke *positief* effect kan het corona-effect hebben bij luchtlijnen?